

"Edirne'de Kültür ve Sanat"

Ender Bilar

www.enderbilar.com

GÖÇÜN EDİRNE'YE ETKİSİ: KİMLİK VE KÜLTÜR

Dünya tarihinde yaşamlarını sürdüren her bir toplum ve/veya imparatorluklar kentlerin tarih, kültür ve sanat yaşamında izler bırakmışlardır.

Edirne de; yaklaşık 8.300 yıllık bir tarihe tanıklık ederken kentin jeopolitik ve stratejik konumu nedeniyle dönemler içinde birçok savaş ve göçü de beraberinde yaşamıştır.

Kentin yaşam kültürünün yanında mimari ve sanatsal yapılarından kalan bu izler, bugünün kültür mirası olarak adlandırılmaktadır. Kente hayat veren insanların yaşam kültürlerini oluşturan gelenek ve göreneklerinin yanında camileri, sinagog ve kiliseleri, hanları, hamamları, çeşmeleri, evleri, kervansarayları, kentin dört bir tarafını saran Meriç, Arda ve Tunca Nehirleri üzerinde gerdanlık gibi süzülen köprüleri kadim kent Edirne'nin önemli mirasları olarak kentin cadde ve sokaklarını taçlandırmaktadır. Bu özelliğiyle Edirne, Türkiye'nin önemli tarih, kültür, eğitim ve turizm kentlerinden biri olmuştur.

Bu bağlamda 1990'lı yıllardan itibaren dünyada hızla artan küreselleşme eğilimleri, "tek tip" tüketim kültürünü de beraberinde getirmiştir. Bu durum, küreselleşmeye karşı "yöreselleşme" eğilimlerini de yaratmış, günümüzde yöresel kültürünü korumayı başarabil-

miş ülke veya kentlerin turist sayılarını artırdıkları gerçeğini de ortaya çıkarmıştır. Çünkü insanlarda "tek tip" yerine "çok farklı" kültür öğeleri ilgi uyandırmaya başlamıştır.

Bir toplumun dil, din, gastronomi, folklor, tarih vb. özelliklerini oluşturan kültür; milletlerin sosyal ve ekonomik yaşamlarının oluşmasında oldukça etkilidir. Özellikle toplumların yaşam biçimlerinin şekillenmesinde yukarıda sayılan kültür öğelerinin önemli yeri bulunmaktadır. Bunun yanında turizm amaçlı seyahatlerin boyutuna bakıldığında kültür odaklı gezilerin giderek önem taşıdığı görülmektedir. Çünkü insanların kendisinininkinden farklı kültürleri görmeye, öğrenmeye karşı olan merakı, kültür turizmini yaratmıştır.

Ancak 21. yüzyılın getirmiş olduğu toplumsal değişim rüzgârlarıyla birlikte ortaya çıkan küreselleşme sonunda toplumların özgün kimliklerini de kaybetme tehlikesini beraberinde getirmiştir.

Günümüz dünyasında insanlığın yaşadığı depremler, devletlerin yeni bir dünya kurma stratejileriyle birlikte gelişen savaşlar sonucunda gerçekleşen göçler, her dönem ülkelerde ekonomik, işsizlik, sağlık, eğitim, psikolojik ve sosyal denge bozukluklarına sebebiyet verirken ırkçılık ve kültürel

çatışmaların da artmasını sağlamıştır. Bu bağlam da ülkelerin demografik yapılarında da önemli değişimlere neden olurken, kentlerin de kimliklerini tehdit etmektedir.

Yaşlanan Avrupa nüfusu bir taraftan ekonomisini ayakta tutmak için ihtiyaç duyduğu genç nüfusa sahip olmak için "nitelikli iş gücü göçünü" geliştirme yasası'nı reform düzeyinde yenilerken, mesleki eğitim almış çalışanlara odaklanmaktadır.

Ülkemizde özellikle Irak savaşı ile birlikte Suriye, Afganistan ve Ukrayna'da gelişen olaylar neticesinde yurtdışından çok göç almıştır. Ayrıca deprem bölgelerinden sağ kurtulan vatandaşlarımızda daha güvenli ve deprem riski olmayan kentlere göç etmesiyle birlikte kentlerimiz hem yurtdışı hem de yurtiçi göçün etkisi altında kalmıştır. Edirne'nin hem sınır kenti olması hem de deprem riski taşımayan kentler listesinde oluşu kentimizin de göç almasına neden olmuştur. Bu bağlamda işsizliğin de getirdiği sorunlar kentten göçü de beraberinde getirmektedir.

Aslında Edirne'nin demografik yapısını etkileyen en önemli etkenlerden biri de kentin doğum oranının düşüklüğüdür. Kentin yurtdışından göç aldığı göçmenler ile yurtiçinden göç aldığı vatandaşlarımızın doğurganlık oranları incelendiğimizde doğurganlık oranlarının Edirne'nin doğurganlık oranından çok yüksek olduğunu görmekteyiz. 1935 yılında Edirne doğumlular nüfusun % 61.67'sini oluştururken 1975 yılında bu oran % 84.82'e yükselmiştir. 2021 yılında ise Edirne'de yaşayan Edirne doğumluların oranı % 66.9 olmuştur. 2023 yılı TÜİK verilerine göre Edirne'de genç nüfusun toplam nüfus içindeki oranı da % 14.1'dir.

Bu veriler ışığında kentin gelecek 5, 10, 20 ve 50 yıl sonrasındaki kent kimliği ve kent kültürüne olan etkisini nasıl etkileyeceği sorusunu da düşünmemiz gerekmektedir. Çünkü gelecekte küreselleşme

rüzgârından kendini korumayı başarabilmiş ülke veya kentlerin, kültürel turizminden daha çok pay alacağı da açıktır.

"Kentlerin Kalbi" adlı kitabın yazarı Yaşar Seyman kitabında; "... Biz gerçekten kentli miyiz? Kent kültüründen, kentlilik bilincinden, kent güvenliğinden o kadar yoksunuz ki, anlatamam. En çarpıcı örnek: Siz hiç Paris'te "Strazburglular Derneği" duyduunuz mu? Ya da Roma'da "Milanolular Derneği". Ben duymadım, duymam, duymazsınız. Kentli olmak, doğduğunuz, büyüdüğünüz, anılar biriktirdiğiniz kentinizi unutmamanız neden olmaz. Tam tersi onun dokusunu ruhunu, size katkılarını anımsatır. Size kalan güzellikleri sizi oraya çeker, özlem tüketir, tutkuya bağlanırsınız. Doğduğunuz kenti yaşadığınız kente dernek olarak taşımak, yaşadığınız kente ihanet etmektir." demektedir.

Edirne'ye doğduğu kentten gelen ve doğduğu kentin kültür ve sosyal değerlerini yaşadığı kente taşımak amacıyla kaç dernek kurulmuş diye sorarsanız bu sayının her gün çoğalarak arttığını söyleyebilirim. Yapmış olduğum araştırmada da dernek sayısı 20'ye ulaşmıştır.

Biz Edirne'nin kültürel kimliğini, kent kültürünü nasıl geleceğe taşıyacağız? Kültür Turizmini nasıl yaşatıp geliştireceğiz? Kültür miraslarını nasıl gelecek kuşaklara aktaracağız? Bunları düşünen var mı ki? Bugünden Edirne'nin kimliğini koruyarak geleceğe taşımak amacıyla eylem planları, proje-

ler üretmek gerekliliğini düşünmekteyim.

Sonuçta insan ne kadar kültürlü ve bilinçli ise yaşadığı kentin dokusu ve kimliğini koruma mücadelesine de o derece de katılabilmektedir. Ne kadar yozlaşmış ise kentin sokak ve caddelerini, kentin kimliği ve miraslarını yok etmiştir. Bugün dünya kentlerini gezdiğinizde her bir sokağında insanlık tarihinin izlerini görürsünüz. Bunlar bazen mimari eser, bazen sanat, bazen de edebiyattır. Örneğin Paris'i gezdiğinizde ünlü yazar ve sanatçıların yaşadığı evlerin birer müze ve sanat atölyesine çevrilerek kentin kültür turizmine kazandırıldığını görürsünüz.

Yaşadığım kent Edirne'de bunu hayata geçirme çabası içine girdim. Dr. Ratip Kazancıgil'in yaşadığı evi kültür evine dönüştürürken bu projenin kentin her bir mahallesinde hayata geçirilmesini hayal ettim. Biz neden Ressam Hasan Rıza Sanat Atölyesi, Dr. Osman Nuri Peremeci, Dr. Rifat Osman, Hafız Rakım Ertür, Tayyip Yılmaz ve Şevket Süreyya Aydemir Kültür ve Sanat Evleri'ni açarak kentin kültür değerini artırarak kentin kültür turizmine kazandırmayı düşünmeyiz ki?

Unutmamalıyız ki; Kent Kimliği, kenti diğer kentlerden farklı kılan, kente anlam ve değer katan unsurların oluşturduğu bir bütündür. Kentler, içinde yaşayarak korudukları, barındırdıkları ve geleceğe taşıdıkları değerler yoluyla kent kimliğinin çerçevesini oluştururlar.

Ezan Vakitleri					
İmsak	Güneş	Öğle	İkinci	Akşam	Yatsı
05:33	06:59	13:10	16:31	19:12	20:32

Yenigün
OFSET
edirneyenigun@hotmail.com
edirneyenigun@gmail.com
GAZETECİLİK VE MATBAACILIK

YEREL SÜRELİ YAYIN

Kuruluş: 5 Mayıs 2005

Kurucusu ve Sahibi:

Hasan Tahsin ERYONAR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Tarık ERYONAR

Haber Editörü

Özgür ORHAN

Tarih: 26 EYLÜL 2024 Sayı:5798

Yazışma Adresleri:

Sabuni Mahallesi Bedesten Dış Dükkanları No: 5 EDİRNE

Tel: 0 (284) 225 27 57 Tel./Fax: 0 (284) 214 33 31

WHATSAPP İHBAR HATTI: 0 541 225 27 57

Baskı: Yenigün Ofset Gazete ve Matbaa Tesisleri

Çavuşbey Mahallesi Mumcular Sokak (Eski İtfaiye Karşısı) No. 16/B EDİRNE

Tel: 0 (284) 213 51 82

Yıllık Abone Bedeli:2000 TL. - Şehirdışı Abone Bedeli:2500 TL. -

Resmi İlanlar Sütun cm:140 TL. - Zayı İlanı 150 TL.

Fiyatı 4 TL. Fiyatlara KDV dahil değildir.

Renkli basılmasını istediğiniz özel ilan ve reklamlar pazarlığa tabidir.

GAZETEMİZDE YAYINLANAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.

www.edirneyenigun.com

NÖBETÇİ

ECZANE

EDİRNE
ŞİFA ECZANESİ
 ÇAVUŞBEY MAH. ATATÜRK BULVARI NO:342/8
 EDİRNE
 02842254636

GÜNEYDİN ECZANESİ
 1. MURAT MAH. HAŞİM İŞCAN CAD.MAVİ ELİF SİT. C
 BLOK NO:1/A
 02842362244

BEGÜM ECZANESİ
 FATİH MAH. ÜMRAN AKKAN CAD. NO:288/A
 02842250730